

з'ясувати передумови для удосконалення діяльності суб'єктів підприємництва у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки.

Література:

1. Гришко Н.Є. Новітні інноваційні структури як запорука розвитку національної інноваційної системи [Електронний ресурс] / Н.Є. Гришко, Ю.В. Лещенко. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NII_2008/Economics/35190.doc.htm
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/conv>
3. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України (за міжнародною методологією). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
4. Петрина М. Методика оцінки інноваційного потенціалу технопаркової структури / М. Петрина // Регіональна економіка. — 2006. — №3. — С. 119-126
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів» від 22 травня 1996 р. № 549 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF/conv>
6. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / Відпов. ред. канд. екон. наук Ю.В. Кіндзерський. — К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. — 408 с.
7. Самійленко Г.М. Інноваційні структури як чинник інноваційного розвитку промисловості [Електронний ресурс] / Г.М. Самійленко // Матеріали VII Международной научно-практической конференции «Наука в информационном пространстве» (29-30 сентября 2011г.). — Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110929/ek_samijl.php
8. Саламанович О.Г. Використання інноваційно-інтегрованих структур малого підприємництва в ринковій економіці / О.Г. Саламанович // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2008. — № 635. — С. 187-191
9. Саламанович О.Г. Інноваційно-інтегровані структури малого бізнесу в машинобудуванні: види і тенденції розвитку [Електронний ресурс] / О.Г. Саламанович // Економічні науки: зб. наук. праць. — Чернівці: ПВНЗ «Буковинський університет», 2010. — Випуск 6. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/znpn/2010_6/30_IICM.pdf
10. Шаповалов О.В. Інтернаціоналізація світової економіки через створення транснаціональних фінансово-промислових груп: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / О.В. Шаповалов. — Донецьк, 2008. — 20 с.

Лисенко І.В.

к.е.н.,

Лисенко Н.В.

аспірант

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОЕНЕРГЕТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ

У сучасному світовому економічному просторі особливої актуальності набувають питання міжнародної екологічної безпеки. Вона покликана забезпечити таке використання природних ресурсів, яке сприятиме їх природному відновленню або заміщенню, тому екологічна безпека виходить на перше місце у багатьох країнах світу.

Нинішній стан екологічної ситуації в Україні є небезпечним, що суперечить принципам сталого розвитку та несе загрозу подальшому розвитку країни. Виникає

потреба в спрямованих діях держави, направлених на захист навколишнього середовища. Екологічна безпека є складовим компонентом національної безпеки. Її зміст полягає у тому, щоб забезпечити прогресивний розвиток життєво важливих інтересів людини, суспільства, довкілля та держави через здійснення управління реальними або потенційними загрозами і небезпеками, які є наслідком функціонування антропогенних, природних та техногенних систем.

Зарубіжний досвід свідчить, що енергетичний комплекс має досить високий рівень кластеризації, тому створення інноваційно-інтегрованих структур – екоенергетичних кластерів, може стати одним із шляхів забезпечення екологічної безпеки України, адже вони досить успішно працюють у країнах із розвинутою економікою.

Кластери, як пріоритетні міжгалузеві комплекси, що визначають розвиток економіки на національному й регіональному рівнях є основним фактором підвищення конкурентоспроможності національної та регіональної економіки за рахунок інтеграції сполучених галузей і взаємозалежних соціальних інститутів. Кластеризація є однією з головних тенденцій розвитку сучасної економіки, яка зумовлена її глобалізацією, інформатизацією та інноваційним розвитком [1].

Світова практика застосування кластерних структур доводить, що кластеризація – це, по-перше, запорука становлення розвинутого господарства та конкурентоспроможної економіки. По-друге, кластер – це поєднання кооперації та конкуренції між його учасниками, яке дозволяє їм отримувати синергетичний ефект, що підвищує конкурентоспроможність об'єднання в порівнянні з окремими підприємствами. Та, по-третє, процеси кластеризації базуються на взаємодії між такими трьома групами учасників кластеру як: органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства та науково-освітні установи. Така взаємодія дозволяє підвищити інноваційність виробництва та удосконалити їх роботу [2].

Під визначенням «екоенергетичний кластер» розуміємо сукупність взаємопов'язаних компаній, що містять певні об'єкти в області дослідження, виробництва і постачання відновлюваних джерел енергії (сонячної, вітрової, гідро- і геотермальної, біомаси) та працюють з метою одержання сукупної економічної вигоди і задоволення потреб споживачів, а також покращання стану довкілля [3, с. 45].

В Україні питання формування екоенергетичних кластерів потребує ґрунтовного вивчення. Існує ряд наукових праць, присвячених окремим аспектам розвитку екоенергетичних кластерів в Україні. Детальний аналіз наукових публікацій [5; 6; 7] з цієї проблеми дозволив виявити недостатньо дослідженим питання формування та функціонування таких кластерів у контексті екологічної безпеки, що є надзвичайно актуальним для України [4].

Завданням даного дослідження є вивчення особливостей вітчизняного і міжнародного досвіду щодо формування екоенергетичних кластерів та можливостей його використання в контексті екологічної безпеки держави.

Слід зазначити, що у країнах ЄС реалізується багато проектів, які спрямовані на розвиток кластерної політики.

Прикладом успішного формування та функціонування екоенергетичних кластерів є: Польща (Екоенергетичний кластер EEI (Dolnośląski Klaster Ekoenergetyczny EEI); Klaster Bioenergia dla Regionu) (BdlaR); Lubelski Klaster Ekoenergetyczny; Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej; Polish Wood Cluster); Чехія (ENVICRACK cluster); Бельгія (TWEED); Австрія (The Cleantech-Cluster (CTC)) та ін.

Україна в цьому питанні робить лише перші кроки. Так, зокрема спроби впровадження енергетичного кластеру спостерігаються на Волині, де вирощується 2 тис. га енергетичної верби, однак 90% її експортується в Польщу.

У місті Славутич почала працювати найбільша в Україні котельня на біопаливі потужністю 10,5 МВт. Котельня на 40% забезпечує потреби міста у тепловій енергії та гарячій воді. Завдяки використанню відновлюваних джерел енергії м. Славутич за підсумками опалювального сезону зможе зекономити щонайменше 4 млн. грн. Також очікується зменшення споживання природного газу на 7 млн. куб.

Громадська організація «Рівненський кластер відновлювальних джерел енергії та енергоефективності» (Non-governmental organization «rivne renewable energy and energy efficiency network») об'єднала в собі людей, метою яких є створення комфортних умов проживання населення з використанням відновлювальних джерел енергії та енергозберігаючих заходів [8].

Україна та Білорусь планують створювати екоенергетичні кластери. Передбачається укладення угод про співпрацю між регіонами України та Білорусі, двосторонні візити на успішно діючі об'єкти з відновлюваних джерел енергії. Планується спільна розробка потужних пілотних проектів екоенергетичних кластерів на території прикордонних регіонів.

Крім того північні регіони України придатні для вирощування енергетичних культур, що є цінною сировиною для біомаси. Її успішно використовують для виробництва тепла. В Україні на законодавчому рівні закріплено стимулюючий тариф для виробників тепла «не з газу». Тому є всі шанси успішно реалізувати формування потужних екоенергетичних кластерів.

Для підвищення ефективності управління енергетичного сектора економіки в Україні слід розглянути можливості створення низки регіональних екоенергетичних кластерів, забезпечити ефективне партнерство та стратегічні об'єднання між підприємствами цієї галузі, досліджуючи досвід зарубіжних країн.

Метою створення екоенергетичних кластерів має бути забезпечення доступної, безпечної енергетики та пов'язаних з нею галузей через стимулювання групи підприємств, які взаємодіють з енергопідприємствами, для реалізації ними політики енергозбереження та скорочення на цій основі собівартості продукції та послуг.

Основним інструментом досягнення загальної мети побудови екоенергетичного кластера повинна стати розробка та здійснення комплексної політики енергозбереження на підприємствах галузей, які входять до кластеру. Це передбачає включення в інвестиційні програми таких підприємств складової, що спрямована на розробку та впровадження ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій.

Отже, виклики в енергетичній сфері потребують нових підходів та застосування більш ефективних шляхів досягнення економічної та екологічної безпеки. Досвід країн ЄС, свідчить про те, що в цій сфері може бути ефективним шлях кластеризації. Аналізуючи досвід інших країн варто зауважити, що такі кластери успішно функціонують, забезпечуючи конкурентні переваги від взаємодії всіх учасників.

Література:

1. Кластери та інноваційний розвиток України / Український фонд підтримки підприємництва // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ufpp.gov.ua.
2. Дмитерко М.О. Регіональні кластери України: ефективність їх створення та перспективи розвитку / X Международная научно-практическая Интернет-конференция «Социально-экономические реформы в контексте интеграционного выбора Украины» (21-22 ноября 2013 года) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2013-sotsialno-ekonomicheskie-reformi/2_dmitrenko.htm
3. Економіко-екологічні аспекти сталого розвитку: колективна монографія / під заг. ред. Ж.В. Дерій. – Ч.: ЧНТУ, 2017. – 156 с. Концептуальні засади розвитку екоенергетичних кластерів в Україні / Дерій Ж.В., Лисенко І.В., Лисенко Н.В. – С. 44-59.
4. Лисенко Н.В. Вплив кластерів енергоефективності на екологічну безпеку України / Н.В. Лисенко, І.В. Лисенко // Тези доповіді V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Інноваційний розвиток інформаційного суспільства: економіко-

- управлінські, правові та соціокультурні аспекти» (23 грудня 2016 р.) – Чернігів, ЧНТУ. – [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.stu.cn.ua/staticpages/conference/>
5. Пудичева Г.О. Формування конкурентного середовища в енергетичному господарстві за допомогою кластерного підходу / Г.О. Пудичева // Економіка та держава № 3/2014. – С. 75-79
 6. Дерій Ж.В., Лисенко І.В., Лисенко Н.В. Концептуальні підходи до поняття управління екологічною безпекою держави // Наукові розробки, передові технології, інновації [збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції]. – Прага-Брно-Київ (6-7 травня 2017 р.), – К.: НДІСР. – 2017. – 537 с. – С. 101-111.
 7. Deriy Z. V., Lysenko I. V., Lysenko N. V. Evolution of the scientific thought for the environmental safety management of the state / Scientific bulletin of Polissia / Chernihiv National University of Technology. – Chernihiv, 2017. – № 3 (11), P. 1. – p. – p. 38-40.
 8. «Рівненський кластер відновлювальних джерел енергії та енергоефективності» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rivnecre.com/>

Василичев Д.В.

*кандидат економічних наук, доцент
Запорізький національний технічний університет
м. Запоріжжя, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕГРОВаних СТРУКТУР В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ РИНКУ ІТ-ПРОДУКЦІЇ

Розвиток нових технологій і створення складних програмних продуктів вимагає залучення значних ресурсів, тому не дивно, що ІТ-компанії в Україні займаються в основному не виробництвом, а дистрибуцією, інтеграцією обладнання та програмного забезпечення, впровадженням готових програмних продуктів і систем, будують мережі і надають телекомунікаційні послуги.

Сьогодні практично всі конкуруючі між собою компанії пропонують на ринку одні й ті ж, або функціонально схожі продукти і послуги. При цьому прийнято говорити, що ІТ-компанії торгують брендами - продуктами Microsoft, Sun Microsystems, IBM, Apple, Cisco, і ін., продукцією на основі платформ і компонентів відомих світових виробників [1].

Робота з іноземними виробниками обумовлює певні зобов'язання ІТ-компаній щодо ціновій політики, планів продажу, а також просування товарів.

В останні роки в Україні був сформований кластер ІТ-компаній, які здійснюють розробку програмного забезпечення і пропонують оригінальні продукти власної розробки. Як правило, це спеціалізоване програмне забезпечення для Web-платформ, а також мобільних платформ для Android та IOS. Основними замовниками цих програмних продуктів є іноземні компанії, які працюють в сфері інноваційно-орієнтованої продукції або послуг. Більшість з цих компаній замовляють комплексне програмне забезпечення, яке складається з Web-дизайну, Web-сайту, додатків Android та IOS. Цей комплекс продуктів дає можливість компаніям-замовникам охопити більшість своїх і потенційних клієнтів, частина з яких користується Інтернетом через комп'ютер, а частина – смартфонами з операційною системою або Android, або IOS.

Для українських підприємств ці програмні продукти недоступні через їх вартість тому, що комплекс таких програмних продуктів, в залежності від складності, коштує приблизно від 5000 до 100000 доларів США. Якщо окремо замовляти один вид додатку, то ціна складе приблизно від 3000 до 25000 доларів США. Український бізнес, у більшості випадків, не в змозі інвестувати такі кошти у зв'язку з дуже низькою рентабельністю